

האם בית הכנסת זוייב לקנות ספרי קודש לבתפלליו/לזובריו?

מקור דור ראשון

תוספתא מסכת בבא מציעא (ליברמן) פרק יא הלכה כג-כופין בני העיר זה את זה לבנות להן בית הכנסת ולקנות להן ספר תורה ונביאים.

מקור דור שני

רי"ף [מסכת בבא בתרא דף ה עמוד א] - כופין בני העיר זה את זה לבנות ביניהן בהכ"נ ולקנות להן ס"ת נביאים וכתובים :
רא"ש [מסכת בבא בתרא פרק א סימן כד] - כופין בני העיר זה את זה לקנות להן בהכ"נ ס"ת נביאים וכתובים :
רמב"ם [הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק יא הלכה א] - כל מקום שיש בו עשרה מישראל צריך להכין לו בית שיכנסו בו לתפלה בכל עת תפלה ומקום זה נקרא בה"כ, וכופין בני העיר זה את זה לבנות להם בה"כ ולקנות להם ספר תורה ונביאים וכתובים.
שולחן ערוך [אורח חיים סימן קנ"א] - כופין בני העיר זה את זה לבנות בית הכנסת ולקנות להם תורה ונביאים וכתובים.

הסבר

הסבר השולחן ערוך חושן משפט סימן קסג סעיף א- כופין בני העיר זה את זה... , אפילו מעוט כופין את המרובים... ולבנות להם בית הכנסת; ולקנות ספר תורה ונביאים וכתובים, כדי שיקרא בהם כל מי שירצה, מן הצבור. הוספת המגן אברהם סימן קנ"א - שיקרא בהן כל מי שירצה מן הצבור (ח"מ ר"ס קס"ג) וני"ל דדוקא בימיהם שלא ניתן לכתוב רק תורה ונביאים וכתובים, אבל עכשו מחויבים גם לקנות גמרות ללמוד בהם לקטנים וגדולים. משנה ברורה סימן קנ"ג - כדי שיקרא בהם כל מי שירצה מן הצבור (ח"מ ר"ס קס"ג) ודוקא בימיהם שלא ניתן לכתוב רק תורה ונביאים וכתובים אבל עכשו מחויבים גם לקנות ספרי תלמוד ופירושיהם ללמוד בהם לקטנים ולגדולים	שולחן ערוך אורח חיים סימן נ"ד - ש"ץ צריך שיהיה הגון.... וקולו ערב; ורגיל לקרות תורה ונביאים וכתובים. מחצית השקל [שם קי"ט] - בשלמא ס"ת צריכים לקריאה בציבור וכן נביאים י"ל דצריכים לקרות ממנו ההפטר, משא"כ כתובים דלא מצינו בה ההפטר לאיזו צורך יקנו אלא כדי שיקרא בהן כ"מ שירצה ללמוד מתוכן
---	--

נפק"מ # 1 - אם יש ספרים מצויים בבתים

מחצית השקל [שם] - אולם בסמ"ע משמע קצת להיפוך מדברי מ"א... דלדין, דספרים מצויים בינינו, לא נהגו לכפות בקנין ספרים, כ"א בס"ת. ומ"מ משום ביטול תורה יכולים ב"ד לכופ בני עיר להשאל ספרים ללמוד בהן...	אין כל חובה
--	-------------

נפק"מ # 2 - אם יש גמרות בבתים אך לא "מוסברות"

אין חובה	יש חובה כפי"ה כ"י"ג
----------	---------------------

נפק"מ # 3 - אין ספר תורה אך יש ספרי קודש

אין חובה	יש חובה
----------	---------